

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії,
директор Іллінецького
аграрного фахового коледжу

Василь ПИНДУС

26 травня 2023 року

Міністерство освіти і науки України
Іллінецький аграрний фаховий коледж

ПРОГРАМА

**співбесіди та критерії оцінювання знань
з української мови**

**для вступників на основі базової загальної середньої освіти
на здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого
бакалавра**

Іллінци – 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди для вступників розроблена на основі Правил прийому до Іллінецького аграрного фахового коледжу. Співбесіда з вступниками проводиться з метою виявлення загальних знань з української мови, перевірки рівня мовленнєвих умінь і навичок. Програма співбесіди з української мови відповідає чинній програмі з української мови (5-9 класи) загальноосвітніх навчальних закладів. Програма складається з чотирьох розділів. Перший з них містить перелік основних тем та понять з української мови, якими повинен володіти вступник (уміти їх застосовувати на практиці). У другому розділі вказано вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників з української мови. У третьому розділі наведено критерії оцінювання відповіді на співбесіду з української мови. У четвертому розділі зазначено список рекомендованої літератури.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

Вступники повинні знати:

- українську абетку; звуки, букви, склади;
- класифікацію звуків;
- чергування голосних та приголосних в мовному потоці;
- основні правила української літературної вимови;
- основні правила української орфографії;
- вживання великої літери;
- написання слів разом, окремо, через дефіс;
- правопис прізвищ та географічних назв;
- правила написання апострофа;
- правила написання м'якого знака;
- правопис іншомовних слів;
- правила переносу;
- лексикологію; синоніми, антоніми, омоніми;
- українську фразеологію;
- морфологію як учення про частини мови;
- синтаксис як учення про словосполучення і речення;
- класифікацію простих і складних речень;
- пунктуацію;
- основні стилі української мови.

Вступники повинні володіти такими навичками та вміннями:

- грамотно й охайно писати;
- застосовувати теоретичні знання до конкретного мовного матеріалу;

- знаходити й обґрунтовувати орфограми та пунктограми;
- пояснювати фонетичні, лексичні, морфологічні, синтаксичні явища;
- правильно ставити і пояснювати розділові знаки.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Звуки мови й звуки мовлення. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, г, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й..

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Застарілі й нові слова (неологізми). Фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е] у складних словах.

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи.

Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Особливості творення іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста та складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда та м'яка групи). Творення прикметників, перехід прикметників в іменники.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені.

Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) один, одна;
- 2) два, три, чотири;
- 3) від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;
- 4) сорок, дев'яносто, сто;
- 5) двісті - дев'ятсот;
- 6) нуль, тисяча, мільйон, мільярд;
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Творення числівників.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного і наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I і II дієвідміни. Особові і числові форми дієслів (теперішнього і майбутнього часу й наказового способу). Родові і числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу.

Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частки як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова.

Словосполучення непоширені й поширені.

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення.

Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Основні функції та способи вираження

компонентів складеного присудка: вираження граматичного значення присудка (функція допоміжної частини) та вираження основного лексичного значення присудка (функція основної частини - неозначеної форми дієслова чи іменної частини).

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення.

Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень.

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація та сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення.

Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю.

Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних

речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);

2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Лінгвістика тексту

Складне синтаксичне ціле (ССЦ), його основні ознаки. ССЦ й абзац.

Види та засоби міжфразового зв'язку. Актуальне членування речення: «дане» й «нове».

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфоепія

Вимова голосних (наголошених і ненаголошених).

Вимова приголосних звуків:

1) [дж], [дз], [дз'];

2) [г],

3) [ж], [ч], [ш], [дж];

4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);

5) м'яких приголосних;

6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [й], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нну прикметниках, дієприкметниках і прислівниках, не, ні з різними частинами мови. Особливості написання числівників і займенників. Написання окремо

(сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

Пунктуація

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченні.

ПИТАННЯ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Фонетика. Предмет і значення фонетики. Аспекти вивчення мовних звуків. Класифікація голосних звуків. Позиційні чергування голосних звуків.
2. Приголосні звуки, їх класифікація. Чергування приголосних звуків.
3. Наголос та складоподіл, їх види.
4. Орфоепія. Вимова голосних і приголосних звуків. Вимова звуко сполучень приголосних. Деякі особливості вимови слів іншомовного походження.
5. Графіка й орфографія. Звуки і букви. Співвідношення між буквами і звуками української мови.
6. Основні принципи і правила правопису.
7. Лексикологія. Слово як одиниця мови, його значення і поняття. Пряме й переносне значення слова. Типи переносного значення слова.
8. Формування української лексики. Активна і пасивна лексика. Склад української лексики з стилістичного погляду.
9. Фразеологія. Основні типологічні ознаки фразеологізмів. Джерела фразеології.
10. Лексикографія. З історії української лексикографії. Основні типи словників.
11. Морфологічна будова слів. Слово і морфема. Типи морфем.
12. Словотвір як лінгвістична дисципліна.
13. Поняття про твірну основу, словотворчі й формотворчі афікси.
14. Основні способи творення слів у сучасній українській літературній мові.
15. Граматика української мови як учення про граматичну структуру слова в українській мові. Морфологія і синтаксис як розділи граматики.

16. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма, граматична категорія.
17. Граматична категорія. Система граматичних категорій в українській мові.
18. Українська морфологія як граматичне вчення про частини мови в українській мові, про властиві їй граматичні категорії, граматичні значення і словоформи.
19. Частини мови і принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні (самостійні) і не повнозначні (службові) частини мови. Вигуки.
20. Іменник. Семантичні та морфологічні ознаки, синтаксична роль. Граматичні категорії іменника. Способи творення іменників.
21. Прикметник. Значення прикметників. Морфологічні ознаки і синтаксична роль прикметників. Лексико-граматичні групи прикметників. Короткі й повні прикметники. Стягнені та нестягнені форми повних прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників, їх значення й утворення. Відмінювання прикметників твердої і м'якої груп.
22. Числівник. Значення числівників. Їх граматичні ознаки. Семантичні та морфологічні групи кількісних числівників. Прості, складні та складені числівники. Відмінювання і особливості вживання різних груп числівників.
23. Займенник. Значення займенників. Групи займенників за значенням. Відмінювання особових і зворотного займенників.
24. Дієслово. Значення дієслів. Дієвідмінювання (відмінювані та незмінювані форми дієслова). Місце неозначеної форми (інфінітива) в системі дієслівних форм. Категорія виду дієслова. Категорія стану. Перехідні і не перехідні дієслова. Безособові дієслова. Категорія особи. Категорія часу дієслова.
25. Дієприкметник. Активні та пасивні дієприкметники.
26. Дієприслівник як форма дієслова. Дієслівні й прислівникові ознаки дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного і недоконаного виду.
27. Прислівник. Значення прислівників. Морфологічні ознаки, синтаксична роль прислівників.

28. Прийменники як службові слова Синтаксичні функції прийменників.
29. Сполучники як службові слова. Синтаксичні функції сполучників.
30. Частки як службові слова. Групи часток за значенням. Функції часток.
31. Вигуки як слова, що виражають емоції та волевиявлення; роль їх у реченні.
Групи вигуків за значенням, їх уживання.
32. Словосполучення. Його ознаки.
33. Речення як основна синтаксична одиниця мови і мовлення. Типи речень за метою висловлювання. Інтонаційні, змістові й структурні особливості речень кожного типу.
34. Двоскладне просте речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного простого речення.
35. Односкладне речення. Характер головного члена в них.
Структурносемантичні типи односкладних речень.
36. Прості поширені й не поширені двоскладні та односкладні речення.
Другорядні члени речення в двоскладному й односкладному реченні.
37. Повне і неповне речення. Типи неповних речень.
38. Порядок слів у реченні, його стилістична роль і значення в українській мові.
39. Речення з однорідними членами. Способи вираження однорідності.
40. Узагальнюючі слова в реченнях.
41. Речення з відокремленими другорядними членами.
42. Звертання, його значення і способи вираження.
43. Вставні слова і словосполучення, їх зв'язок з членами речення і місце в реченні.
44. Складне речення як синтаксична одиниця. Структурна відмінність складного речення від простого. Засоби зв'язку частин складного речення.
45. Складносурядні речення.
46. Складнопідрядні речення з одним підрядним. Головна і підрядна частини.
Різновиди складнопідрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома

підрядними частинами.

47. Складні речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язками.

48. Засоби передачі чужого мовлення. Пряма, непряма і невласне пряма мова.

49. Основи сучасної української пунктуації. Система розділових знаків.

50. Розділові знаки у простому і складному реченнях.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

співбесіди з української мови

При оцінюванні відповіді основна увага приділяється таким критеріям:

- 1) повнота і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним

повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Відповідь вступника оцінюється за рівнями: «високий», «достатній», «середній», «початковий» за 200-бальною шкалою.

Рівні навчальних досягнень абітурієнтів	Оцінювання за шкалою 200 балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень вступників
I. Початковий	1 – 35	Вступник може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	36 – 75	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна.
		Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих

	76 – 99	речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
II. Середній	100 – 120	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабко орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті теми; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий.
	121 – 130	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю тощо.
	131 – 140	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо.
III. Достатній		Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст;

	<p>141 – 150</p>	<p>розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами тощо.</p>
	<p>151 – 160</p>	<p>Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями.</p>
	<p>161 – 170</p>	<p>Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.</p>
<p>IV. Високий</p>	<p>171 – 180</p>	<p>Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.</p>
	<p>181 – 190</p>	<p>Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.</p>
		<p>Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки;</p>

	191 – 200	вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.
--	------------------	--

Отримані бали від 100 до 200 є позитивними оцінками що дозволяє вступнику надалі брати участь в конкурсному відборі.

При отриманні від 1 – до 99 балів ухвалюється рішення про негативну оцінку «незадовільно», тому вступник не допускається до участі в конкурсному відборі.

4.Список літератури:

1. Авраменко О., Блажко М. Українська мова та література» (1-2 частини). Київ: Грамота, 2020.-640 с.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 8 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — К. : Грамота, 2016.
3. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. — К. : Грамота, 2016.
4. Волощак М. Й. Збірник мовно-стилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів / М. Й. Волощак. – К. : Марія Волощак, 2010.
5. Головащук С. І. Українське літературне слововживання: Словник-довідник. — К. : Вища шк., 1995. — 319 с.
6. Заболотний А.В. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 9 кл. закл. загальн. середн. освіти / Заболотний А.В., Заболотний В.В. — К. : Генеза, 2016.
7. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови [Текст] / І. П. Ющук. – 4-евид.– К.: Освіта,2000.– 254с.
8. Ющук І. П. Українська мова. 52 уроки грамотності. 2232 тести. Довідник для учнів 5-11 класів та абітурієнтів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. –240 с.